

פרשת ראה

בס"ד

מצות צדקה

התורה מצווה אותנו לתת צדקה לעניים, "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ, על כן אנכי מצוך לאמר, פתח תפתח את ידך לענייך ולאביוןך בארצך". (טו,יא) ובזכות מצות הצדקה אדם זוכה לברכת השם, כמו שכתוב, "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך".

בגמרא (שבת קנו:) מסופר, על בתו של רבי עקיבא, שהחוזים בכוכבים אמרו לרבי עקיבא, שביום שהבת שלו תתחתן יכיש אותה נחש והיא תמות, ביום של החתונה היה רבי עקיבא שמח, אבל גם דאג מה יהיה עם מה שאמרו לו החוזים בכוכבים, אחרי החתונה כשהיא הגיעה לחדרה, הוציאה את הסיכת זהב שהיתה לה, ונעצה אותה בקיר בחריץ שבין הלבנים. באותו חור היה נחש ארסי שהסתתר שם, וכאשר היא נעצה את הסיכה בקיר, הסיכה נכנסה לנחש בין עיניו והוא מת, והיא לא ידעה מזה עדיין.

למחרת בבוקר כשהיא באה להוציא את הסיכה מהקיר, נמשך ביחד עם הסיכה גם הנחש המת, וראתה את הנס שקרה לה. אמר לה רבי עקיבא לבתו, כזה נס לא נעשה לחינם, איזה מעשה טוב עשית שזכית לכזה נס שבזכותו מת הנחש.

אמרה לו בתו, אתמול בסעודת החתונה הגיע עני ועמד בפתח של האולם, ורצה משהו לאכול, והוא חיכה בצד ואף אחד לא שם לב אליו, שהיו טרודים בחתונה, אמרתי, אני אקום ואלך אליו ואני יביא לו את המנה שלי. אמר לה רבי עקיבא, הצדקה שעשית, זה הציל אותך ממות, וביטל מעליך את הגזירה שהיה עלייך.

יצא רבי עקיבא ודרש, "וצדקה תציל ממות", ולא רק שמציל את האדם שלא ימות במיתה משונה אלא במיתה רגילה, אלא הצדקה מצילה את האדם, מהמיתה עצמה ונותנת לאדם חיים.

וכן מספרת הגמרא (בבא בתרא יא.) על בנימין הצדיק שהיה ממונה על קופה של צדקה, פעם אחת באה אליו אשה בשני בצורת, ואמרה לו, רבי תפרנס אותי, אמר לה, שבועה שאין בקופה של צדקה כלום, אמרה לו, רבי אם אתה לא מפרנס אותי הרי אשה ושבעת בניה, מתים ברעב, עמד בנימין הצדיק ופרנסה משלו.

לימים, אחרי זמן, בנימין הצדיק חלה ונטה למות, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם, אתה אמרת בתורתך, כל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ובנימין

הצדיק, שהחיה אשה ושבעת בניה, ימות בשנים מועטות הללו, מיד קרעו לו גזר דינו והוסיפו לו עוד עשרים ושנים שנה לחיים שלו.

ובאבות דרבי נתן (פ"ג), מסופר, מעשה בחסיד אחד שהיה רגיל ליתן צדקה לעניים, פעם אחת היה מפליג באניה ובאה רוח סערה והטביעה את האניה בים, רבי עקיבא ראה את זה והלך לבית דין להעיד שהמת ואשתו מותרת להתחתן, ולפתע בא אותו אדם ועמד לפני רבי עקיבא, אמר לו רבי עקיבא, לא אתה טבעת בים, אמר לרבי עקיבא, טבעתי אבל הצדקה שעשיתי הצילה אותי. אמר לו, מנין אתה יודע שהצדקה היא שהצילה אותך. אמר לו, כאשר נפלתי לעמקי המצולה, שמעתי רעש גדול מגלי הים, שאחד אומר לחבירו תעלה את האיש הזה ליבשה כיון שהוא עשה צדקה כל ימיו. **פתח** רבי עקיבא ואמר, ברוך שבחר בתורה ובמצוות, ובדברי חכמים הקיימים לעד לעולם, שנאמר, שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו, ועוד, וצדקה תציל ממות.

ורואים מכאן את הכח והמעלה של מצות הצדקה, שזה מציל את האדם ממיתה.

ומצות הצדקה מצילה את האדם גם בעולם הבא מדינה של גיהנם, הגמרא בכתובות (זו): מספרת על מר עוקבא, שלפני מותו ביקש שיביאו לו את החשבון של הצדקה שהוא נתן במשך ימי חייו, והיה כתוב שם שהוא נתן לצדקה, שבעת אלפי דינרים, ואמר מר עוקבא, שזה צידה מדאי קטנה לדרך שהוא הולך אליה, והכוונה, שבשביל בית דין של מעלה זה לא מספיק זכויות וצריך עוד זכויות, קם ופיזר חצי ממונו לצדקה. **שואלת** הגמרא, והרי יש דין שהמבזבז, שנותן לצדקה לא יתן יותר מחומש, כדי שלא יעני, ואם כן איך מר עוקבא פיזר חצי ממונו לצדקה. אומרת הגמרא שדוקא מחיים אסור ליתן יותר מחומש שמא יעני, אבל אבל כשנותן לאחר מיתה מותר ליתן גם יותר מחומש.

וכתב המהרש"א, שהסיבה שמר עוקבא נתן חצי ממונו לצדקה, כיון שהצדקה מצילה את האדם מדינה של גיהנם ולכן לפני שהולך לעולם הבא, הרבה בצדקה.

ונזכה שלא יצטרכו עמך בית ישראל זה לזה, ולא לעם אחר.

שבת שלום ומבורך

לברכה והצלחה בכל העניינים: הראל בן מרים. ערן בן צפורה. עובדיה בן לאה.